

ŽIVA ZAJEDNICA

D2384E

Travanj/April 1986.

Broj 4 (70)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

U ovom broju

- S našima u Njemačkoj str. 2 - 3
- Očima vjere str. 4
- Aktualni razgovor str. 5
- Lovro Bračuljević str. 6 - 7
- Za mlade str. 8
- Iz naših misija str. 9 - 13
- Hrvatska Misa na ZDF str. 7
- Pišu nam čitatelji str. 14 - 15
- Susret hrvatske mladeži str. 16

Ta draga hrvatska katolička mladež svjedoči svojim dolaskom na svoj Savezni susret da živi od vjere i da Domovinu ljubi. Na slici: dio mladih uoči prošlogodišnjeg športskog natjecanja u BIKUZ-u.

Proljeće i mladi idu zajedno

Proljeće koje je počelo ima već nekoliko tjedana, iako ove godine kasni zbog leda i manjka sunca, nagoni nas kao nekom silom nužde na razmišljanja o životu, suncu, cvijeću, mladima - ta oni su pupoljci na stablu čovječanstva, naroda, Crkve.

U našoj iseljenoj zbilji nuka nas ono da razmišljamo o našim mladima koji su najvećim dijelom rođeni na ovim „studenim stranama“. Jer, njima je, vjero-

vali mi to ili ne, stvarno najteže. Materijalno su, Bogu hvala, dobro opskrbljeni, „ne fali im ništa“. E, kad bi čovjek mogao živjeti samo od kruha? Ima drugih, teških, sudbonosnih pitanja koja se nameću svaki put kad god počnemo misliti na svoju mladež. Kako će prebroditi „Scile i Karibde“ ovoga modernog i za dušu mladog čovjeka izazovnog i opasnog društva potrošnje? Koliki li će

(nastavak na sl. str.)

(nastavak s prednje str.)

se izgubiti, a kolike li je to društvo, indirektno dakako, odvelo u drogu, krađu, nerad, nemoral, gdje ni najbolji roditelji ne mogu ništa pomoći? Što će u mnogim našim mladima, i to u dogledno vrijeme, ostati od vjere očinske, časti evanđeoske, ponosa kršćanskog, kad su s mnogih strana krivo usmjeravani i napaštovani više nego što mogu podnijeti? Što će za mnoge od njih, već sutra možda, značiti sveto ime hrvatskog naroda, njegova kultura, tradicija, povijest, književnost, umjetnost? Sve pitbanje do pitanja, a ni najveći optimisti nisu u stanju dati, bar ne za dio mladih, optimističkog odgovora.

Crkva nastoji koliko može okupljati „svoju budućnost“, njegovati u njoj prave ljudske vrednote, unositi joj u korijenje i u srž bića vječne istine o Bogu, Kristu, čovjekoljublju, besmrtnosti, vječnosti. Upriliči je iseljena hrvatska Crkva dosta sastanaka za svoje mlađe članove. Među tima je godišnji Savezni susret od posebnog značenja.

Naći će se tako i ove godine od 2. do 4. svibnja oko dvije tisuće naših mladih na tom Susretu. Igrat će, pokazat će svoje vjeronaučno znanje, molit će, sudjelovat će u folkloru i zbornom pjevanju, razgovarat će (nadamo se više hrvatski nego njemački!), bit će zajedno, utvrđivat će se u vjeri, baštini... Pohvalno je to. Treba im čestitati. A gdje će biti drugi kojih je nekoliko desetaka tisuća u ovoj zemlji? Kako te njihove kolegice i kolege gledaju na taj Susret?

Što čine naši katolički roditelji, i to prvenstveno oni, da djeca vole ono što oni vole i da vjeruju ono što oni vjeruju? Nisu li upravo roditelji oni kojima su nekršćanski prioriteti važniji od kršćanskih? U koga se djeca trebaju najprije ugledati?

Dokorašnji Susret hrvatske katoličke mladeži u Njemačkoj trebao bi svima, prvenstveno roditeljima, rodbini, Crkvi, školi, biti povod da s više mara i žara, ozbiljnosti i kršćanske odgovornosti pomažu mladima u kršćanskoj, ljudskoj i narodnoj orijentaciji i duhovnom rastu. Da ih „prolječni marzovi“ ne iznenade i unište!

„Je li vam mladež u Njemačkoj barem kao domovinska“, pitao je nedavno jedan svećenik-prolaznik iz Domovine naše okupljene misionare. Nije dobio jednoznačnog odgovora.

S našim radnicima u Njemačkoj

Bio sam župnik u Imotskome kada naši prvi ljudi krenuše u Njemačku na rad. Onima koji su i prije rata bili navikli na sezonske poslove u tuđini, nije bilo teško ostaviti obitelj i rodni kraj. Većina pak nije bila navikla prepustiti se samostalnom životu i tužiti daleko od obitelji u pustim radničkim barakama.

Redovito su se vraćali kućama za Božić. Ostali bi par zimskih mjeseci kod kuće, obavili najnužnije poslove, pa ponovno u svijet. Domaći su ih smatrali bogatašima. Zavidjeli su njihovoj odjeći a i poklonima koje su donosili svojim kući. Smatrali su ih sretnima pa se za primjerima onih prvih povukoše mnogi, ostaviše pusta svoja imanja ili prepustiše da

se brinu koliko mogu kako djedovina ne bi ukućanima ostala jalova.

– Gorak je naš život! – znali bi mi se potužiti. Jezika ne znaš. Prepušten si na milost i nemilost drugoga. Radimo u najviše slučajeva na bauštelama, podižući ratom razorenu Njemačku i gradeći autobanove. U barakama spavamo, sami sebi subotom rublje peremo, većinom suhu hranu jedemo. Nikada ti srce nije veselo. Tuga te ubi za djecom, za obitelji.

Kako tu u životu redovito biva, čovjek se na svašta nauči. Privikne se. I našima postade ovakav način života običan. Žrtvovali su se jer je zarada bila dobra. Mnogi podigoše kuće, urediše stanove,

Urednikova riječ

Dragi čitatelji,

Nadam se da ste lijepo proslavili najveća otajstva naše vjere – muku, smrt i uskrsnuće Gospodina Isusa Krista. Milosna snaga koji iz tih svetih tajna po Riječi i sakramentima proizlazi omogućuje da kršćanin živi punim vjerničkim, uskrsnim, novim, Kristovim životom. To je ono najuzvišenije i najvrednije što smrtnik za vrijeme svoga zemaljskog života i trazenja može postići. Taj novi život treba i dalje podržavati i njegovati molitvom, dobrim djelima, pristupanjem sakramentima i naročito nedjeljnim aktivnim sudjelovanjem u spomenčinu našega Vazma, svetoj euharistiji.

Iz misija doznajemo da je ovih preduskrasnih i uskrsnih blagdana iznimno velik broj naših vjernika uzimao udijela u svim bogoštovnim činima koje je Crkva za te dane na poseban način divno razradila. Možda se još ne može govoriti o stvarnoj duhovnoj obnovi naših ljudi, o zamjetljivom vraćanju k Bogu i Sinu njegovu, ali činjenica ohrabruje i veseli.

Premda nam iz misija još nisu pristigli izvještaji o proslavi Velikog tjedna i Uskrsa – nadam se da će prispjeti za sljedeći broj našeg lista – vjerujem da će vaša kronika o drugim zbivanjima u našim misijama koju smo donijeli također zanimati.

Prilozi za mlade mogu biti od koristi i starijima.

Iz aktualnog razgovora o fondu za stipendiranje siromašnih i talentiranih studenata u Domovini možete razabrati kako je to korisna, potrebna i kršćanska inicijativa koju bi, kao i onu pokrenutu u Njemačkoj, trebalo svakako i konkretno podržati. Kad bismo svi uputili barem po jednu marku godišnje spomenutim fondovima, učinili bismo veliko djelo i omogućili studij stotinama naše siromašne braće i sestara. A, što je jedna marka?

U rubrici „Iz hrvatske kulturne baštine“ obrađeno je djelo i život fra Lovre Bračuljevića koji je davno, još u 18. stoljeću, postavio načelo „da treba pisati onako kako se govori“.

Svećenik koji zamjenjuje jednog bolesnog misionara opisao je svoje dojmove i zapažanja o našim ljudima za vrijeme svoga kratkog boravka u Njemačkoj. Takvi se izvještaji rado čitaju jer prisiljavaju na uspoređivanja i razmišljanja.

Reportažu smo posvetili našim redovnicima u ovoj zemlji. Reći ćete, možda, da je bilo i vrijeme.

„Crtice iz života naših iseljenika“ nismo ovoga puta donijeli – Ivo Hladek je na odmoru. Na zato smo objavili velik broj pisama naših čitatelja iz kojih se mogu vidjeti želje, nadanja i muke naših ljudi.

Želim vam ugodno i korisno čitanje sa željom da u što većem broju dođete na 15. susret naše mladeži u Frankfurtu i Offenbach od 2. do 4. svibnja. Vaš fra Ignacije V.

obukoše kućnu čeljad. Kroz kratko vrijeme počese naša mjesta i sela dobivati drugi izgled. Pametniji uputiše djecu u škole jer su bili u stanju snositi troškove u gradovima.

Svaki je prelaz pogibeljan, posebno ako je nagao, prebrz. U takvim životnim prelomima mnogi naši izgubiše glavu. Začudiše se kad ugledaše u rukama ono o čemu prije nisu ni sanjali. Novac im zamagli glavu, pomuti im pamet pa krenuše nizbrdo, mjesto da životna kola okrenu pravim putem. Tko ne bi došao za Božić kući, smatralo ga se izgubljenim. Sjećam se mladoga čovjeka koji je božićno pismo suzama nakvasio. Tek je došao u Njemačku, pa nije mogao dobiti dulji dopust i proslaviti Božić sa svojom čeljadi. Kad uđe u kuću blago, uzobjestiše se i neke mlade žene. Siromaštvo ih je držalo na uzdi. Nenavikle na velik novac, počese ga rasipati na štetu svoju i onoga tko ga je teško sticao. Provališe ljubomore, nastadoše razmirice i kod mnogih iščeznu onaj mirni patrijahalni život našega sela. Dakle, jednima je Njemačka došla na korist, drugima na propast!

Mnoga toga u životu bude na početku neobično. Malo po malo čovjek se snalazi, upriličuje prema prilikama i dolazi na normalu. Počne živjeti redovitim životom.

Došlo je vrijeme da župski posao preputim mlađima. I sada, kada sam slo-

bodan, dobio sam prigodu da iz bliza vidim današnji život našega čovjeka u Njemačkoj. Zamjenjujem bolesnoga misionara o. Duku u Sindelfingenu. Dobio sam sasvim različitu sliku od one kakvu sam zamišljao prema pričanju naših ljudi. Uzalud sam tražio radničke barake.

Naš se čovjek uklopio u suvremeni život zapadnoga naprednog civiliziranog svijeta. Tu su lijepo uređeni stanovi sa suvremenim pokućstvom, s cvijećem u interijerima. Najglavnije je što je većina naših radnika dovela obitelji k sebi. Tu je žena, tu su djeca, tu je redoviti život. Opazio sam da se ne tuže na svoje materijalno stanje. Većina govori: „Radimo, imamo, ne oskudijevamo!“ Život su pametno uredili. Na nesreću većina ih nema više od dvoje djece.

Naš svijet vidim u crkvi, sretam pred crkvom ili u Centru nakon svete Mise. Kad sam prvi put vidio u prostranoj velikoj crkvi nekoliko stotina mladih ljudi i žena, srce mi je zaigralo. No, odmah se i smutilo. Suze radosnice časnom postadoše žalosnice. Mi taj mladi svijet, tu snagu i bilo našega naroda u Domovini rijetko po seoskim crkvama srećemo. Davno je to bilo kad sam slične prizore doživljavao u Metkoviću, Imotskome, Runoviću, po selima Sinjske krajine, po Dalmatinskoj zagori. Opustiše naša sela. Stanovništvo se prelijelo u gradove, a eto vidim velika ih je većina u tuđini. Radujem se što ih vidim u crkvi, plačem jer će rijetke od njih Domovina primiti i zagrliti kao djecu svoju.

– Ne znamo što ćemo! – tako mi se potužiše mnogi mladi roditelji. Mladi smo, penziju ne možemo dobiti. Napravili smo nešto kuće u Domovini, ali što ćemo dolje? Posla ne možemo dobiti. Od čega ćemo živjeti? Mukom stečena zarada brzo bi ishlapila, pa što onda? Tu su djeca, tu je obitelj! Srce nas vuče k rodnom kraju, domaće ognjište privlači, stari roditelji su nam usred srca, domaća slatka riječ sa sjetom u srcu provlači se kroz bujicu tuđih riječi i tuđega govora.

Mnogi se nadaju da će, kad dobiju penziju, provesti posljednje dane života u dragoj Domovini. To je veliki upitnik. Njihova djeca misle njemački, razgovaraju njemački. To im je postao materinski jezik. Na vjeronauku im treba tu mačiti veći dio pojmova jer ne poznaju njihov smisao. U školi su s njemačkom djecom. To je društvo iz djetinjstva koje

se nikada ne zaboravlja. Pogotovu, ako roditelji nemaju veze s našim svijetom, djeca su za naš narod izgubljena. Prisustvovao sam dočeku Nove godine u Centru. Društvo su sačinjavali roditelji s manjom djecom. Odrasla mladost zabavljala se sa svojim njemačkim školskim kolegama u njihovim društvima. Dobar dio naše mladosti ostat će u Njemačkoj, oženit će se ili udati za Nijemce. Kamo će onda roditelji pod starije dane od svoje djece? Velika će biti stvar ako im i mrtvo tijelo pokopaju u rodnoj grudi. Nešto me davilo u grlu kad sam prisustvovao pokopu našega mladoga čovjeka. Kad je pošao od kuće u tuđi svijet, imao je druge planove. Prilike su učinile pa mu i životne radosti i radna snaga pa, eto, i kosti ostadoše u tuđini.

Nije sve crno. Ima i lijepih doživljaja koji čovjeka razveseljuju i čine mu život radosnim i punim sadržaja. Zaključio sam da naši misijski Centri mnogo pomažu da se sačuva narodna svijest, i da se nađe čovjek uz čovjeka kao čovjek. Tu je Domovina u malom. Tu se naši ljudi sakupljaju, poigraju, zabave, svečanosti provode. Ja se nisam osjetio osamljenim u tuđini zahvaljujući baš tim sastancima. Tu su dogovori, stvaraju se prijateljstva, ljudi iz raznih krajeva naše Domovine baš se tu nađu i osjete kao jedan narod nikao iz istoga korijena, koji prolazi istim životnim stazama i jednako osjeća. Te naše folklorne grupe, pjevački zborovi, tamburaški i drugi orkestri, narodne nošnje, vežu uz Domovinu, unose radost u život.

Doživio sam nešto neobično drago kad je gradonačelnik Sindelfingena slavio 40.-obljetnicu svoje časne službe. Na upriličenu svečanost pozvao je dječji pjevački zbor i folklornu grupu iz naše hrvatske misije. To je veliko priznanje našem narodu ovdje u tuđini, a ujedno nagrada požrtovnom misionaru o. Duki koji se zalaže da se djeca i mladi okupljaju u svojoj zajednici i nađu među svojom sredinom.

Omogućeno mi je bilo da pogledam rad i drugih naših misionara. Vidio sam svuda zauzetost za našega čovjeka. U crkvama preko propovijedi i službe Božje na narodnom jeziku, na vjeronauku s djecom i mladima, u Centrima s muzikom, folklorom, pjevanjem, priredbama i zabavama nastoje sačuvati naš narod u vjeri, poštenju i rodoljublju. Dao dragi Bog da u tome što bolje uspiju!

Fra Vjeko Vrčić

Fra Vjeko Vrčić (lijevo) zamjenjuje oboljelog misionara o. T. Duku (desno) u misiji Sindelfingen

očima vjere

dublje i dalje

Počni od mene!

Probudi svoju Crkvu,
a počni od mene!
Oživi našu zajednicu,
a počni od mene!
raširi mir na zemlji,
a počni od mene!
Udijeli ljubav i istinu
svakom čovjeku,
a počni od mene!

Pomozi njoj i meni

Gospodine,
ja svoju ženu više ne razumijem
niti ona mene razumije.
Razgovaramo,
ali se naše riječi mimoilaze.
I najmanja sitnica
često izaziva prepirku.
Višeput smo pokušali
započeti iznova.
Slijedilo je novo razočaranje.

Gospodine, očajan sam,
život mi je postao besmislen.
U braku sam, a osamljen.
Putovi nam se razilaze.

Obećao sam vjernost u tešku i dobru.
Gospodine, sad treba
to obećanje održati.

Daj mi strpljivosti da čekam.
Daj mi poniznosti da sebe zaboravim.
Da budem više zabrinut
što ja suprugu ne razumijem,
nego što ona mene ne razumije;
što se ona osjeća osamljenom,
nego što sam ja osamljen;
što sam ja nju razočarao,
nego što je ona mene razočarala.

Gospodine,
pomozi zajedno njoj i meni,
da ove časove izdržimo. *Alfons Höfer*

Biti bližnji

Daj mi da prihvatim znanje i neznance,
koje si odredio
da budu moji bližnji.
Istragni me iz ravnodušnosti,
a obdari željom
za suradnjom i ljubavlju.
Daruj mi strpljivost da ustrajem
gdje nitko drugi ne bi ustrajao.
Daj mi da imam vremena,
kad se svi drugi budu žurili.
Daj mi sluha za ljude,
koji su naokolo posve obični.
Daj da ostanem vjeran,
iako me budu zapostavljali.
Daj da budem mjesto
gdje će svaki naći zaštitu.
Pomozi mi – biti bližnji.

Eleonore Beck/Gabrielle Miller

Prije nego počinješ glupost

Kažeš: „Sve sam izgubio.“
Jednom si dao riječ ženi,
da ćeš s njom ići kroz buru i oluju.
A ona sad otišla tvom prijatelju.
Nije ti više do života.
Koja svrha ostati na ovom planetu,
gdje prijatelj prijatelju otima najmilije?

Molim te: Pričekaj!
Osluhni bolje svoju nutrinu;
Ima u tebi nešto nepobjedivo!
Ne daj se zavesti glasovima s površine,
koji te žele skrenuti na stramputicu.

Iz nutrine glas ti govori:
„Pričekaj!“ Dat će ti se nešto novo.
Na početku si novog života,
s novim pogledima i novim spoznajama.

Propast će mnoge tvoje iluzije.
Nije to lako...
Ali ta je bol neizbježna.

Ne odbacuj svoj život!
Nije on vezan uz tijelo.
Od sebe samoga nikad ne možeš pobjeći.
U samom tebi čeka te Spasitelj.

Kamo ćeš se baciti,
ako ne u ruke Boga živoga,
koji te budi na život?

Martin Gutl

AFORIZMI

Izgubiti život nije velika stvar. Ali gledati kako nestaje njegov smisao, pa to je neizdrživo. *A. Camus*

Uživati u radosti drugih to je tajna sreće. *G. Bernanos*

Prenošenje vlastite egzistencije na djecu jest odgovor života na zakon smrti. *T. Bovet*

Pobjede ne čine da sazrijemo. Najbolje učimo iz svojih poraza. *R. Hagelstange*

Tko sa sobom nije zadovoljan, stalno je spreman za to se osvećivati. *F. Nietzsche*

Nezrela, djetinjasta ljubav kaže: „Volim te, jer te trebam“. Zrela ljubav naprotiv veli: „Trebam te, jer te volim.“ *E. Fromm*

Prijateljstvo je isto što i domovina. *K. Tucholsky*

Život ne možemo ni produžiti, ni proširiti; možemo ga samo produbiti. *G. Fock*

Nije lako u tijelu jednog „Cadillaca“ sačuvati dušu „Spačeka“ (neugledni francuski automobil). *H. Camara*

Tu i tamo me nazivaju utopistom, ali ja tada kažem: Jao svijetu ako nestane utopista! Kad netko sâm sanja, to je samo jedan san. Ali ako zajedno sanjamo, tada je to početak stvarnosti. *H. Camara*

Najupadnija slabost sadašnje civilizacije je u tom što nema potpune slike o čovjeku. *Ivan Pavao II*

Božje kraljevstvo je među nama

Kad se ljudi ljube,
Kad se ljudi uzajamno usrećuju,
Kad ljudi jedan drugome prilaze
i pružaju si ruke,
Kad ljudi stvaraju uvjete mira,
Kad ljudi međusobno razgovaraju,
Kad su ljudi veseli
I kad se razumiju,
Kad ljudi jedan drugome prenose
radost: riječju,
ljubaznim pogledom razumijevanja,
Kad se ljudi zauzimaju
u najneznatnijim sitnicama
svakodnevice za mir, radost,
sreću, ljubav, sklad,
raspoloženje, čovječnost
– uopće za ljude.

Tada je uvijek Božje kraljevstvo
među nama.

Tada uvijek.

Horizonte

AKTUALNI RAZGOVOR

Talentirani i siromašni

U Švicarskoj je početkom prošle godine ustanovljen međunarodni „FOND HRVATSKIH STUDENATA“ (FOHS) za pomoć siromašnim, a talentiranim studentima u domovini. U povodu te vrijedne akcije razgovaramo s idejnim začetnikom FOHS-a, p. Šitom Čorićem, misionarom u Bernu.

● **Kako biste najkraće predstavili „FOND HRVATSKIH STUDENATA“?**

To je međunarodna zaklada osnovana i zaštićena švicarskim federalnim zakonima. Proceduru oko osnivanja ovog fonda pokrenuli smo još 1984., a tražili smo da švicarske vlasti budu i Kontrolni organ FOHS-a. Zato je trebalo vremena da se to pravno sve sredi i sredilo se. Sredstva za ovu zakladu skupljaju se od novčanih darova naših sunarodnjaka i prijatelja. Vodi ga peteročlani Osnivački upravni odbor, a sjedište mu je u Neuchâtelu u Švicarskoj.

● **Može li student-Hrvat iz iseljništva dobiti vašu stipendiju?**

Šteta što nemamo toliko sredstava! Točnije rečeno: FOHS je orijentiran svjesno na „Lijepu našu“, tamo gdje su naše ledine i naši korijeni. Suvremene iseljeničke narodne skupine se brže nego ikada odnarođuju, nestaju. Vjerujem da hrvatsko iseljništvo neće nikada biti brojnije nego što je sada. Gledajte po Europi! Druga se generacija već otuđuje, a što će ostati od pete, desete...? FOHS je namijenjen za školarine kod kuće, ali ćemo početi stipendirati i, primjerice, dvomjesečne jezične tečajeve u inozemstvu. To je našim statutima predviđeno.

● **Kakav je odziv darovatelja?**

Vidite, ovo će biti prvi javni napis o FOHS-u. Ne vjerujemo u ovoj stvari u moć bučne reklame, već se više uzdamo u osobno povezivanje naših darežljivih ljudi i prijatelja. Od usta, do usta! Za početak smo zadovoljni. Iz FOHS-a se već školuju 4 (četiri) studenta u domovini, a najesen ćemo sigurno dobiti još kojega. Naravno da bi najidealnije bilo kad bismo na banci imali jednu veću glavnica koju ne bismo morali dirati, pa da se onda od njenih kamata može redovno davati određeni broj stipendija. To bi bila neuništiva budućnost FOHS-a. Tko zna, možda Bog i dobri ljudi dadnu, pa da uskoro tako i bude! Sjećam se slučaja jednog Makedonca iz Austrije. Tamo krajem 70-ih godina svoju ušteđevinu od 350 tisuća dolara stavio je u zakladu za školovanje siromašnih makedonskih studenata, u Makedoniji, naravno. To je prava stvar, a jedan jedini čovjek! Taj ljubi svoj narod i odužio mu se! Može i našim ljudima biti za primjer! Mi u iseljništvu više nismo siromašna raja koju svatko gu- ra kako hoće!

● **Kad se već bavite studentima u domovini, imate li podatke o njima i njihovim školarinama?**

Ma ne samo mi oko FOHS-a ili nama slični, već svi naši sunarodnjaci koji su zainteresirani za nezaobilazne potrebe našeg naroda, morali bi biti o tome informirani. Doduše, o studentima se svašta piše i ne piše, lukavo se šuti i prešućuje. Međutim, ipak su činjenice poznate, a one nisu ohrabrujuće. Najprije o broju studenata:

Po broju studenata na 10 tisuća stanovnika, kako se to obično računa, SR Hrvatska se nalazi pri dnu ljestvice u usporedbi sa svim zemljama Europe, a u državi, u usporedbi s drugim republikama i pokrajinama, ima relativno najmanje studenata. Kako je u drugim hrvatskim sredinama, nema objavljenih podataka. K tomu se još očituje tendencija daljnjeg smanjivanja broja naših studenata. Dakle, lažna je i za naš narod opasna vika ponekih službenih vikača i vlašću poduprtih „reformatora“ školstva, kako imamo hiperprodukciju studenata i inteligencije. Drugi je, pak, problem što se ni tako malobrojne studente kad završe studij ne može zaposliti, mada masa zaposlenih u domovini obavlja poslove za koje nisu kvalificirani, ili kako se to preciznije i učenije kaže, 40% ima viši položaj u procesu rada od svog obrazovanja.

Fra Šimun-Šito Čorić, hrvatski misionar u glavnom gradu Švicarske konfederacije – Bernu

A što se tiče školarina: samo 8% (osam) od svih đaka i studenata u SR Hrvatskoj ima mogućnost dobiti kakav kredit ili stipendiju. Umjesto za prošlu godinu najavljenog porasta broja korisnika školarina, bilo ih je još manje. Novac je, na takve slučajeve smo odavno oguglali, otplovio na drugu stranu.

Znam da ovo sve zvuči nevjerojatno, ali to su istine o kojima se ozbiljno raspravlja i u domovinskom tisku, a ne samo u ponekom iseljeničkom listu.

● **U statutima FOHS-a piše da studenta iz domovine moraju preporučiti dva ugledna sunarodnjaka od kojih jedan treba biti svećenik. Kako je do tog došlo?**

Upravni odbor FOHS-a sačinjava ekonomist-sveučilišni profesor, liječnik kirurg-ortoped, sportaš svjetskog ranga-medicinar-sveučilišni profesor, teolog-psiholog i pedagog. Svi smo bili jednoglasni, kao i odgovorne švicarske instance, da to bude tako. Uz sve, svećenik je ipak sačuvao javni lik velikog povjerenja. Poglavitito u našem narodu! I to je sve kao odgovor na vaše pitanje!

● **Još jedno osobno. Otkuda Tebi taj polet za studente?**

... Nas je petero djece i svi smo mirisali učionice po različitim fakultetima, troje i na dva. Školali smo se, izuzmem li malo sebe, uglavnom velikim trudom oca i majke, od godišnjih prihoda duhana i vina, i svi dobro iskusili što to praktično znači. Mislim da je tu početak razumijevanja ove problematike...

● **Šito, hvala! Vam dragi čitatelji i prijatelji, preporučamo ovu akciju i zakladu za talentirane, a siromašne hrvatske studente. Želite li više informacija pišite na: FOHS, 1, rue Saint-Honoré, CH-2000 Neuchâtel. Svoje darove možete slati na adresu: Fond. des étudiants croates, Banque de Dépôts et de Gestion, CH-2000 Neuchâtel, Konto: 20-1472.**

Razgovarao: p. Ignacije Vugdelija

17. susret hrvatskih studenata u tuđini

17. susret hrvatskih studenata u tuđini održat će se od 16. do 19. svibnja 1986. (za Duho-ve) u južnonjemačkom gradu PAPPENHEIM kraj Eichstätt. Ovaj susret će opet pružiti prigodu našim sveučilištarcima u Njemačkoj i Zapadnoj Evropi da se uz osobni susret s kolegicama i kolegama informiraju o hodu naše poslijeratne proze, o glazbenim tendencijama i trenutnom glazbenom stanju u domovini te o ulozi Crkve za sve Hrvate izvan domovine. O tom će održati predavanja najkvalitetniji stručnjaci. Uz to, predviđena je književna večer, jedan koncert, i, naravno, razgovor s predavačima poslije svakog predavanja.

Za informacije o Susretu obratiti se na: Branko Šimović, Königsallee 18, 4630 Bochum, tel.: 0234/300002.

Branko Šimović

OGLAS

Prodajem dvije posavske ženske narodne nošnje (nove, trodijelne, ručni rad). Cijena povoljna. Upitati na telefon: 02602/17160.

Lovro Bračuljević (uz 300. obljetnicu rođenja)

Bunjevački Hrvati Bačke slave ove godine 300. obljetnicu dolaska najveće skupine Bunjevaca-Hrvata pod vodstvom franjevaca u prostranstva u kojima danas žive, pa bi to bila prigoda da se prisjetimo makar jednoga dijela onoga doprinosa kojim su obogatili našu zajedničku kulturnu povijest. I dok se upravo ovih dana posvuda u našem narodu objavljuju radnje i drže znanstveni skupovi o obljetnici Hrvatskog narodnog preporoda i o doprinosu naše Crkve tom sveopćem, ne samo nacionalnom nego i kulturnom gibanju, pomalo se nažalost zaboravlja na one naše kulturne djelatnike koji potječu s naše nacionalne periferije, pa ih se ne spominje čak ni na marginama naše kulturne povijesti, iako su svojim radom ne samo posvjedočili pripadnost svojoj jezgri nego i bitno pridonijeli kvaliteti te iste kulturne povijesti koja ih zaboravlja.

Pišući svoja nabožna, znanstvena ili književna ostvarenja naši su se pisci nalazili pred teškoćama kako oblikovati pravopis u vrijeme svakojakih utjecaja susjednih naroda, koji i sami nisu imali jasnih načela o tome. Mnogi će se sada prisjetiti onoga što su u pučkoj školi učili, onoga divnog i spasonosnog načela „piši kako govoriš“, koje se pripisuje Vuku Karadžiću, kao prvome koji je to načelo javno iznio i počeo primijenjivati, što dakako nije točno, jer je davno prije Vuka isto načelo javno zastupao i pismeno obrazložio njemački gramatičar i leksikograf Johann Christoph Adelung (1732.–1806.), a još prije ovoga naš hrvatski isusovac, profesor teologije, filozofije i poznati leksikograf **Andrija Jambrešić** (1706.–1758.), kako smo nedavno imali prilike pročitati u „Glasu Koncila“, u feljtonu V. Horvata. No već je i prije Jambrešića u našem narodu bilo značajnijih pokušaja u tom pravcu, a najznačajniji i najraniji bi svakako bio Lovro Bračuljević, bunjevački Hrvat, franjevac. Već **Mihajlo Radnić** (1639.–1707.), čiji jezik i pravopis još uvijek nisu ispitani, moguće i stoga što su od pet njegovih knjiga pisanih „slovinso-bosanskim“ jezikom sačuvane svega dvije, u predgovoru svojoj knjizi „**Razmišljanja pribogomiona od ljubavi Božje**“ (Rim 1683.) upozorava na poteškoće u pravopisu i nemogućnost da čitatelja uputi „kako se što piše latinskijem slovima a izgovara u našem jeziku“. Radnić je jedan od mnogih onoga doba koji su o toj problematici intenzivno razmišljali no čije razmišljanje nije bilo konkretizirano i oblikovano u praktičnu primjenjivost, kako je to učinio njegov mlađi su-brat Lovro Bračuljević.

Život i književno djelo

Lovro Bračuljević rođen je 1685. u Budimu pa ga stoga neki nazivaju Lovro Budimski ili Laurentius a Buda. O njegovoj je mladosti

malo poznato. Franjevačko odijelo obukao je 1710. u Velikoj. Sudeći po dobrom poznavanju talijanskog jezika pretpostavlja se da je u Italiji svršio filozofiju i teologiju, a takva pretpostavka potkrijepljena je i činjenicom da je provincijalat Bosne Srebrne zbog teških prilika onoga vremena svoje pitomce slao na studij u Italiju. Od 1722., kada je budimsko učilište proglašeno za „Studium generale I. classis“, Lovro Bračuljević postaje jednim od prvih lektora i ostaje na toj dužnosti sve do 1734., kada radi svojih zasluga u odgoju postaje lektor jubilat. 1735. postaje vijećnik provincije, a potom kao generalni povjerenik obavlja redovan pohod franjevačke redodržave u Bugarskoj. Vrativši se u Budim teško oboli i umre u svom rodnom gradu 21. studenog 1737. Toliko ukratko o njegovu životu.

Naslovna stranica najznačajnijeg Bračuljevićeva djela „Uzao“

Bračuljevićevo književno stvaralaštvo također je još uvijek dijelom nepoznanica. Svi se bibliografi slažu u tome da je Bračuljević napisao dvije knjige koje su tiskane u Budimu 1730., i to latinicom i ikavicom. Naslovi su za današnje prilike neobično dugi, no u vrijeme tiskanja Bračuljevićevih knjiga bio je običaj da u naslovu bude i pregled sadržaja knjige, pa zato ovdje navodim samo skraćeni oblik naslova i to onako kako se isti u bibliografiji obično navode. Prva njegova knjiga nosi naslov „**Dobar put putovanja kršćanskog u raj vječnoga uživanja**“ i sadrži poticaje na čestit i krepostan život. Iz govora knjizi vidljivo je da je u pripremi i njegova znatno veća knjiga s istom tematikom, koju su prije tiskanja pohvalno ocijenili recenzenti Stjepan Vilov, tada generalni lektor bogoslovlja, i Petar Karapandžić iz Mostara. Ta je prva knjiga opsega 69 + 1 str., format 12, a druga njegova knjiga pod naslovom „**Uzao serafinske, naški goruće ljubavi, tri put svezan...**“ ima XXVIII + 578 + 15 stranica formata 8. I ona je svjedok sveobuhvatnog

znanja teoloških disciplina: dogmatike, moralke, crkvenog prava i crkvene povijesti, a osobitu vrijednost u njoj predstavlja rasprava o pravopisu pod naslovom „**Opomena za pravo, dobro i lako štiti ove knjige**“, koja svakako predstavlja prvi nacrt u oblikovanju fonetskog pravopisa u prostoru na kojem je živio naš narod.

„Piši kako se govori“

Postoje neke neprovjerene pretpostavke da je Lovro Bračuljević napisao, odnosno da su mu i tiskane još tri knjige. Jednu pod naslovom „**Dogmata Theologica**“ navodi katalog franjevačke biblioteke u Budimu s godinom tiskanja 1769., dakle posmrtno, što posebno I. Kujundžića navodi na ozbiljnu sumnju u postojanje navedenog djela, a druge dvije manje knjižice vjerskog sadržaja bez oznake naslova s godinom tiskanja 1747., dakle isto posmrtno, navodi J. Szinnyei u svome djelu „**Magyar irók élete és munkái I.**“ – „**Mađžarski pisci, život i djela**“, gdje spominje da su djela tiskana „ilirskim“ jezikom, iako našega Lovru ubraja u mađžarske pisce (što ćemo, oduvijek su nam tuđini svojatili i trpali u kojejkakve svoje „Kovčezice...“ sve najvrednije), te da se nalaze u knjižnici Narodnog muzeja u Budimu. Nijedan drugi bibliograf ne spominje navedene tri knjige, pa taj podatak još treba provjeriti na navedenim mjestima.

Za nas je svakako najzanimljivija knjiga „**Uzao serafinske...**“, a poglavito rasprava o pravopisu kao posebno poglavlje, u kojemu se nalazi i njegovo načelo da je „**lipše i posfaljenije pisati onako, kako se govori, jer što god je od više, nije faljeno, veće kuđeno: Superflua sunt vitanda. Zato ja u ovim knjigama pišem onako, kako govorimo, i izgovaramo naški riči: jer kako se mogu izgovarati, onako se mogu i u knjigah štiti**“.

Bračuljević ne rabi određen naziv za jezik kojim on piše i govori – on je za njega jednostavno „naški“.

Njegova rasprava o pravopisu nije opsegom neko veliko djelo i svodi se na svega nekoliko stranica. U njega nema imenovanja glasovnih promjena po mjestu i načinu bilabijala, labiodentala, dentala, palatala itd., kako se to danas u svakom ozbiljnijem jezičnom priručniku može naći, pa ipak je Hrvatska enciklopedija (Zagreb 1942.) zabilježila, uz citiranje skraćenog naslova navedenog djela, da je Bračuljević prvi postavio načelo „**Piši kako govoriš**“, a Jelica Golić u svome članku o počecima bunjevačke književnosti (Republika XII/1956.) navodi isto djelo kao „**prvo djelo napisano fonetskim pravopisom... 100 godina prije kulturno-nacionalnog pokreta Vuka Karadžića**“.

Poteškoće terminološke naravi Bračuljević rješava tako da primjerima objašnjava što podrazumijeva pod „krupnim, tankim, ostrim, slatkim, teškim ili lakim“ izgo-

Ulomci hrvatske Mise na ZDF-u obradovali gledatelje

Kao što smo u prošlom broju „Žive zajednice“ na posljednjoj stranici i najavili, emitirao je ZDF (Drugi program njemačke televizije) 29. ožujka 1986. godine ulomke hrvatske Mise iz Frankfurta na Majni. Osim trominutne propovijedi u kojoj je urednik „Žive zajednice“ p. Ignacije Vugdelije nastojao osvijetliti tajnu Kristova uskrsnuća – naglasio je da je Krist živ, da Bog ljubi svakog čov-

jeka i da ono što je duboko ljudsko i plemenito ne može umrijeti ni nestati – otpjevao je četrdeseteročlani mješoviti zbor misije Frankfurt, pod ravnanjem maestra Mate Leščana, višeglasno dvije uskrsne hrvatske pjesme: „Gospodin slavno uskrsnu“ i „Kraljice neba, raduj se“.

Iz brojnih prispjelih reakcija gledateljstva vidi se da je ova emisija srdačno pozdravljena i vrlo lijepo primljena. Evo samo nekih:

– Plakao sam od radosti kao dijete kad sam gledao i slušao hrvatsku propovijed i uskrsne pjesme na televiziji (S. M., Stuttgart).

– Emisija je bila vrlo lijepa i dostojanstvena (Ivan V., Frankfurt/M.).

– Bila sam izvan sebe od radosti kad sam slušala i gledala propovijed i hrvatske uskrsne pjesme (M.-Z. F., Rastatt).

– Krasna li iznenađenja i osvježavanja u ulomcima hrvatske Mise na Drugom

njemačkom televizijskom programu (U. V., Fribourg, Švicarska).

– Emisija je bila izvanredna, samo prekratka (S. V., Waiblingen).

– Ja sam sa svojom obitelji u ovoj emisiji naprosto uživao. Šteta da je sve kratko trajalo. Snimio sam je i rado ću je pokazati svojim prijateljima (L. C., Bad Homburg).

– Izvrsno. Može li se isposlovati da nam ZDF prenese cijelu našu Misu? Platit ćemo, ako treba (S. L., Usingen).

– Svaka čast. To je ono što nam treba (M. E., Hildesheim).

Dobro bi bilo kad bi ovakve i slične reakcije gledatelja došle i na redakcijske stolove ZDF-a u Mainzu. Vjerojatno bi to ponukalo urednike te poznate njemačke televizijske ustanove da češće snime i emitiraju religiozna slavlja „sugrađana drugoga materinskog jezika“, kojih je tako malo na malim ekranima, a da ni ne spominjemo kako televizijskih emisija vjerskog sadržaja u Domo-vini uopće nema. Ali zato protuvjerskih ima!

Iv.

rom, a koji se glasovi izgovaraju „po naravi svojoj“. Vrlo su značajne njegove primjedbe o samoglasnicima i njihovom značenju, protivnik je dvostrukih glasova da bi se označila duljina vokala, posebno se osvrnuo na pitanje složenih glasova ili afrikata, a poznate su mu već i duge riječi i „hitra ili kratka izgovaranja“, čime zadiru u pitanje kvantiteta ili „kolikoštva“ i akcenta, koje već u ono doba razlikuje i ističe.

Bračuljević je dobro poznao mađarski, njemački, španjolski, francuski i već ranije spomenuti talijanski jezik i zastupa mišljenje o potrebi ne oponašanja i slijepog prihvatanja, nego usklađivanja naših pravopisnih potreba s isto takvim potrebama drugih europskih naroda i na taj način stvaranja kulturne povezanosti s drugim europskim narodima.

Takvim svojim djelom zacijelo je zaslužio da ga ne zaboravimo nego da njegov doprinos kulturnoj povijesti našega naroda dostojno vrednujemo, posebno uzimajući u obzir nacionalnu i kulturnu dijasporu u prostoru njegova djelovanja, što njegovom radu daje još veće značenje i predstavlja vrhunsko svjedočanstvo njegove nacionalne svijesti. Pa kao što povjesničari srpskog jezika ne umanjuju zasluge i slavu jednog Vuka Karadžića time što odaju priznanje za rad na polju nastojanja oko pravopisnih rješenja njegovom predšasniku Dositeju Obradoviću, tako ni povjesničari hrvatskog jezika neće umanjiti ničije zasluge ako odaju dužno priznanje i pravilno vrednuju rad bunjevačkog Hrvata Lovre Bračuljevića, čiji život i djelo još uvijek čekaju da budu istraženi.

Pored ut tekstu navedenih autora o Bračuljeviću, među kojima posebno ističem A. Sekulića, koji je napisao više rasprava, o njemu su pisali rasprave ili ga u svojim djelima spominjali još i S. Vilov (napisao životopis koji se međutim dosta rano zagubio), M. Pavić, A. Horányi, E. Ferrendžin, J. Šolčić, D. Švagelj, J. Jelenić, f. E. Hoško, A. Aleksić i drugi, a valja svakako spomenuti i nekoliko vrijednih radova i studija o Lovri Bračuljeviću (A. Sekulić, I. Kujundžić) koje su još uvijek u rukopisu. M. Žarić

Kazat će vam slika

Rekli su nam da smo pačja škola mala, i svi misle da je ova škola šala.

Ali nije tako, što tko drugi kaže,

istina je druga, a to vam je draže.

Mi smo mala djeca Isusove škole, gdje se uči moliti i bližnjega voliti.

Da smo dobra djeca i hrvatska dika, pogledajte dobro, kazat će vam slika.

Vjeroučenici
I. Trazeda, Mainz

Vjeronauk i riječ materinska – glavni posao naših mališana u misiji. Na slici: prvaši sa s. Amrozijom u mainzskoj vjeronaučnoj dvorani.

Bijela haljina

Mirelina zabrinutost

Još samo tri sedmice do Bijele nedjelje. Mirela je zamišljena. Zabrinuta. Pa, zar će samo ona biti u šarenoj ljetnoj haljini a sve njezine prijateljice u lijepim bijelim haljinama? Nešto mora poduzeti. Ide ravno u tvornicu k ocu. Uspjela je uvjeriti šefa da joj otac mora zbog vrlo važnog razloga kući. Šef ga je pustio. Otac se veselio što prije vremena može kući, ali je Mirela bila nemirna. Ona je došla po njega da on može s njom poći u veliku robnu kuću. I to joj je uspjelo.

Evo ih u robnoj kući. Uokolo obučene umjetne lutke. Prekrasne bijele haljine na njima. Cvjetni vijenci na njihovim kosama. Stani pa gledaj!

- Pogledaj, tata, koja ti se haljina najviše sviđa?

- Sve mi se sviđaju, kćeri moja, ali mi se cijene ne sviđaju!

Bijela haljina ipak nije nešto najvažnije za tvoj dan. Ti to sama dobro znaš. Ona je samo znak. Mama će tvoju nedjeljnu haljinu lijepo očistiti i prema njoj pronaći lijepi vijenac.

Mirela je to očevo govorenje nekako progutala. Teško joj je bilo da će njezin san o bijeloj haljini biti pokopan. Ipak je hrabro nastavila dalje. Danas je u školi pričala s prijateljicom Mirandom. Miranda se isto tako sprema za prvu pričest i prvi je susjed Mirelin. Ma kako bi bila pogođena, ako bi jedina od prijateljica išla k oltaru u šarenoj haljini.

Zabrinutost Mirelina oca

Mirelin je otac na privremenom radu u inozemstvu. U Njemačkoj. Po zanimanju je električar. Živi u stanu i uredno plaća stanarinu. Nije mu lako, ali ipak uspijeva. Pred dvije sedmice rodio mu se i sin. Uskoro će ga i krstiti. Krstit će ga u uskrasnoj noći i dat će mu ime Josip. Mali Josip zdrav, rumen, spava u jednoj velikoj košari.

Stan će trebati urediti, a dijete krstiti. Sve to košta. Uštede nisu velike. Na banci je uzeo zajam. Sve treba pametno raspodijeliti, a banci redovno vraćati dug. Sada je zbog svega toga i potišten. Nikada nikome nije bio dužan. Bolestan nije smio biti, posao nije smio izgubiti i ništa nepredviđenog nije se smjelo dogoditi. Ne može biti ravnodušan ni zbog žalosnog izgleda svoje Mirele, ali ne može biti kako je ona zamislila. U ovoj stvari nikako...

Zabrinutost Mireline mame

Kako razmrsiti ovo klupko? Nije ni njoj svejedno. Ona je majka. Još su joj u ušima riječi pjesme koju će njezina kćerka recitirati za prvu pričest:

„Danas ću, majko, obnoviti krsne zavjete svoje... Tada si obukla meni prvi put haljinu bijelu, I Bogu srce si, majko, zauvijek predala moje, Uz plamen voštane svijeće... i moju dušu cijelu. Majko, upali svijeću... Kraj mene tiho stani.”

Možda ipak postoji neki izlaz. Za nju je problem u nečem drugom: Mirela ima puno problema oko snalaženja u novoj sredini. Tamo u njihovoj domovini bilo je puno lakše. Imali su dobre susjede, prijatelje i jaku vjersku zajednicu. Ovdje su sami. U gradu su i mnoge zamamljivosti kojih nije bilo toliko u njihovu selu.

Tu su: kino, disko-klubovi, televizija i tisuće neispunjenih želja. Mireline prijateljice ovdje u gradu žele za prvu pričest imati bicikle, kasetofone, zlatne satove, video uređaje i nadaju se novčanim poklonima od kojih bi Mirelina mama mogla urediti svoj kućni plan za mjesec dana. Kako onda njezina Mirela može u ovom vrtlogu shvatiti što je bitno i najvažnije ovoga dana za koji se sprema? Kako će ona njoj prenijeti tradiciju svojih otaca i kako će Mirela doživjeti mamin blagoslov? Najednom dobi ideju. Dobi rasvijetljenje što će učiniti. To joj mora uspjati.

Zabrinutost Mirandine mame

Kad je Mirandina mama saznala da Mirela neće imati bijelu haljinu za prvu pričest, odmah je pozvala na dogovor svoga muža. Brzo su se dogovorili. Stavili su novac u oklopnicu. To će biti dovoljno za lijepu bijelu haljinu. Mirandina će ga mama predati Mirelinim roditeljima. To joj je zadavalo brigu. U glavi pitanja: Kako doći? Što reći? A što će oni odgovoriti? Ipak, mora poći. Bilo je to na Cvjetnicu. Misa je završila. Ona se poslije Mise zaputi do Mirelinih roditelja. Pozvoni i uzbuđeno čekaše da joj otvore. Iako iznenađeni, lijepo su je primili. Dok je sjedila, Mirelina joj je mama spremala čaj. Sjedeći tako za stolom i pijući topli čaj, uskoro su dvije žene počele razgovarati o i o raznim problemima. Mirandina mama pitala je o Mireli, o njezinoj školi, o skorom krštenju maloga Josipa i još puno toga. Iz svoje torbice oprezno je izvadila bijelu kovertu s novcem i prešla na razgovor o Bijeloj nedjelji i došla na pitanje o Mirelinoj haljini.

Mirela je „načulila” uši. Sva se pretvorila u uho. Mirelin se otac namršio. Ali njegova žena, koja je još zamuckivala u njemačkom jeziku i koja nije mogla sve ni razumjeti, zapita: „Želite li vi pomoći? Odakle znate da ja trebam pomoć? Jeste li vi krojačica?” Brzo je otišla u sobu i još se brže vratila. Iz male skrinje donijela je bijelu haljinu. To je bila njezina vjenčanica. Mirela je uzdahnula oduševljeno. Imat će haljinu od svile. I to sa

Sredstva za prvopričesničku bijelu haljinu i plavo odijelo svoje djece našu i naši domovinski roditelji

čipkama. Mirelina se mama raspricala: kako ona ima puno brige za Mirelu, za njezinu vjeru u novoj sredini i o svojoj želji da baš ova njezina vjenčanica bude namijenjena za Mirelu kako bi je ona uvijek sjećala na mamu koja joj je htjela prenijeti vjeru otaca. „Ne znam, da li me možete razumjeti?” završila je.

- Razumijem, rekla je ona. „Sutra ću opet doći i uzeti mjeru. Ja doduše nisam krojačica, ali mogu šiti sasvim dobro. Haljinu ćemo prekrojiti. Tu je dovoljno štofa, pa mogu sašiti i za Josipa krsnu haljinu.”

Mirelina ju je mama zagrlila, poljubila. Dobro su se razumjele.

Jozo Župić

Srž vjere

Cjelokupnost katolicizma, neizmjereno fina i važna točka u koju se on cijeli može sažeti - jest euharistija. Euharistija je stvarna prisutnost. To znači da je Krist za nas nazočan ne samo u našem mišljenju, našim srcima i našim predodžbama, nego da je on tjelesno ovdje, točno kao za svojih galilejskih dana - ali na još bitniji i intimniji način.

Paul Claudel

KÖLN

Mir ne poznaje granica

U ovoj Međunarodnoj godini mira govor o miru jest veoma potreban da se stvori ozračje, kultura mira; da se kršćani osjete pozvanima da budu mirotvorci, molitelji i pronositelji mira. S tom nakanom Hrvatska kat. misija u Kölnu organizirala je duhovnu obnovu za odrasle vjernike od 21. do 23. ožujka 1986., koju je predvodio fra Dinko Aračić, profesor u Rimu. Govor o miru obuhvatio je sljedeće teme:

1. Kršćanski pojam mira-Krist naš mir;
2. Zauzetost kršćanina za mir;
3. Kršćanin i kultura mira.

Susret se odvijao u večernjim satima, uz euharistijsko slavlje i večernju molitvu.

Za okosnicu svojih izlaganja prof. Aračić je uzeo poruku Ivana Pavla II za Svjetski dan mira 1986: „Mir je vrijednost koja ne poznaje granica.“ Postoji duboki odnos između zauzetosti za mir i društvene pravde. Mir je vrijednost koja se ne može podijeliti. Postoji samo jedan mir za sjever i jug, za istok i zapad. Međusobna ovisnost, uzajamnost, to su norme mira čiji put prolazi kroz sveopću solidarnost.

Oduvijek je mir zaokupljao čovjeka koji za njim čezne iz dubine svoga bića. I danas se o miru govori, premda je danas najugroženiji. Često se susretnemo s gestima: „Ako želiš mir, promiči pravdu... Ako želiš mir – brani život... Napredak je novo ime za mir.“ Po svom značenju mir je dosta složen pojam. Treba razlikovati mir o kojem govore politi-

čari, predstavnici svjetskih velesila, od mira o kojem govore sociolozi ili etičari ili pak kad o miru govore vjerski službenici.

Za one prve mir je odsutnost rata. Označuje mirni suživot između pojedinaca i naroda. Za sociologe je mir djelo pravde – „Opus iustitiae – Pax.“ Nema mira bez pravednosti. Mir se ostvaruje po međusobnom razumijevanju i ljubavi. Kad se govori o miru u kršćanskom smislu, onda je mir stvarnost usko povezana s djelom Isusa Krista. Djelom otкупljenja Isus je uspostavio mir između čovjeka i Boga. Kršćanski mir ima svoje izvorište u Bogu. Konačno ostvarenje mira događa se u Božjem kraljevstvu.

Za biblijskoga čovjeka mir je u početku zemaljska vrednota. Izjednačuje se s potpunom srećom, blagostanjem, a označuje netaknutost, potpunost. „Da li si u miru?“ pitanje je koje odgovara našem: „Kako si?“ U kasnijem razdoblju povijesti spasenja mir postaje duhovna vrijednost. Mir je dar Božji, mir je spasenje. Proroci govore o „savezu mira“ i naviještaju „dolazak kneza mira.“ Biblijski Bog jest Bog mira. On je onaj koji daje pravi mir. S Isusovom pojavom u ljudskoj povijesti naviješten je „mir ljudima dobre volje“. Za Isusa su mirotvorci blaženi. Oni će baštiniti zemlju i uživati naklonost ljudi. Kristov je mir mir koji mijenja, revolucionarni mir, ne onaj koji uspavljuje. Taj mir mijenja čovjeka i njegovu okolinu. Mir je dar Uskrsloga i proslavljenoga Gospodina. „Mir vama! Ne bojte se; ja sam s vama do svršetka svijeta!“ Isusova nazočnost jest izvor mira: „Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem!“ Mir je plod Duha Kristova.

Kršćanin je pozvan da utjelovljuje u svijetu Isusov ideal mira. Opravdan po vjeri kršća-

nin je u miru s Bogom i čovjekom. Sve se to ostvaruje po Isusu, jer, kako kaže Pavao, „Krist je naš mir“. Taj mir s Bogom po Isusu Kristu obnavlja pamet i srca onih koji vjeruju. Kao graditelj mira kršćanin je čovjek susreta, sloge i razumijevanja među ljudima. Njegov mir se rađa iz ljubavi, prema bližnjemu. Taj mir obnavlja čovjeka i daje mu sigurnost. Kršćanska zajednica, Crkva, jest znak mira među ljudima. Ako danas među nama koji vjerujemo u Krista postoji nemir, nesloga ili mržnja, onda je to znak da se nismo do kraja obratili; da nismo do kraja obnovili čovjeka mira u sebi. Mir se ne može nametnuti. On se prima od Boga. Izbog toga svaki je kršćanin pozvan da tvori mir, da bude mirotvorac i da naviješta mir posebno u ovoj Međunarodnoj godini mira: „Gospodin ti dao mir!“

Organizator

Blagdanska elegija

Božić,
Nova Godina
i Uskrs
u NIGDINI.

Neizmjerena je sjeta naša.

VRATILI
bismo se na
rodna ognjišta, ALI...

MI REQUIEM ZDRAVOM RAZUMU
PJEVAMO.

BIĆE smo svoje prezreli
i srce pustim snovima
rastočili.

Sad na obalama
Rajne i Nekara
pijemo BEZNAĐE.

MI REQUIEM ZDRAVOM RAZUMU
PJEVAMO.

Tmasta budućnost
teža od sadašnjosti
slama nam ramena
i lomi uspravan hod.
Daleko od Domaje,
mržnji i poruzi izručeni,
spomenik gradimo
nad vlastitim ponorom.

MI REQUIEM ZDRAVOM RAZUMU
PJEVAMO.

Mnogi narodi
s lica Zemlje nestadoše
(neki i sramotno!),
a ne bi kuge, glada,
ni rata-ta-ta...

U BEZDANU DUHA POTONUŠE,
REQUIEM ZDRAVOM RAZUMU
PJEVAJUĆI NESTADOŠE.

Vrisnite proroci, pjesnici, žreci:
„IZVEDI NAROD MOJ, GOSPODE!!!“
POKAŽI MU PUT
DO RODNIH
OGNJIŠTA.

Bogumil KURDIJA

Za pravi Kristov mir treba odgovajati starije i mlađe, školovane i neškolovane, najobičnije ljude kao i političare. Članovi kölnske misije slušaju predavanje D. Aračića o miru.

*Redovnicama u pohode***Izgaraju da bi drugi sretnije živjeli**

Jedan susret s pravoslavnim Makedoncem iz dana moga vojnikanja ne mogu nikako zaboraviti. Puno sam ga puta prepričavao i o njemu razmišljao, a sada ga, evo, i bilježim.

U Bitoli, drugom makedonskom gradu po veličini i značenju, radile su u dvjema bolnicama „Kćeri Božje ljubavi“, hrvatske redovnice. Kad sam s rezervistom Kirom ljeta Gospodnjega 1960. poveo razgovor o životu u gradu i kad sam ga onako nuzgredno upitao zna li on možda za katoličke časne sestre koje rade u Bitoli, on mi je kao iz topa odgovorio: „Naravno! I da tih sestara nema, ja ne znam na što bi sličile naše bolnice“. Shvatio sam to kao veliku pohvalu tim samoprijegornim ženama koje svoj život utkaju u život svijeta i pomažu da ljudi budu koliko-toliko sretni. U najvećem broju slučajeva sve žrtvuju da drugi budu malo manje tužni. I sve to iz ljubavi prema Kristu i ljudima ne pitajući tko je koje vjere ili narodnosti.

I kad se u svećeničkim (čak i biskupskim!) i vjerničkim sredinama povede razgovor o profesiji koja u našoj Crkvi najmirnije i najuočljivije svjedoči Evanđelje – što je uostalom prva zadaća svakoga kršćanina, onda se subesjednici obično slože u sudu da su to redovnice. Ne analizira se puno koje redovnice

ili kojoj zajednici pripadaju. Ne, za vjerničkog, i ne samo vjerničkog, promatrača crkvene scene to su jednostavno sestre redovnice, popularno zvane časne sestre.

Naše misije po Njemačkoj u kojima one rade i pastoriziraju ne mogu ih se dovoljno nahvaliti, smatraju ih općenito velikim Božjim blagoslovom. Ili na vjeronauku, ili u bolnici, ili u obitelji, ili u pjevačkom zboru sestre su, to je općenito mišljenje, gotovo nenadmjestive. Ne niječem da civilni pastoralni suradnici, muževi i žene, ne rade svoj posao vrlo dobro, ne mislim da je baš svaka sestra neki specifični „super“, ali kao zajednica, kao profesija, one su ipak divni cvijet, možda najdivniji, u velikom vrtu Katoličke Crkve u hrvatskom narodu.

Brojne i vrijedne, a nepoznate

Za one koje djeluju u misijama vjernički puk hrvatskog jezika znađe, cijeni ih, poštuje, zahvalan im je za sve što čine. I pravo je tako. Ali ima hrvatskih redovnica u ovoj zemlji njemačkoj koje ne rade s našim ljudima. Ima ih puno. Nekoliko stotina. No, o njima se obično ne piše niti govori, njih se puno ne spominje. Zavukle su se nekako u njemačke staračke domove, dječje vrtiće, sjemeništa, bolnice i sl. i tu daleko od publiciteta služe Kristu u braći i sestra-

ma na način koji zadivljuje i oplemenjuje. Njihov požrtvorni i nesebični rad baziran na vjeri i zavjetima zida kuće u domovini i, što je još važnije, izgrađuje živu, pravu Nazarećaninovu Crkvu na radnom mjestu.

I što bi mnogi starački domovi, bolnice i sjemeništa u S. R. Njemačkoj da im nije naših sestara? Nijemci ne zaboravljaju kazati: „Te sestre su stvarni Božji blagoslov u našim ustanovama“. Znali bi i drugi, možda čak i bolje, obavljati te „sestarske“ poslove, ali teško je vjerovati da bi umijeli u posao unositi onoliko srca koliko ga sestre unose.

Nije tim našim sestrama nipošto lako. U tuđoj sredini i disciplini, među ljudima drugih običaja, u obavezama o kojima u noviciatu nisu ni sanjale... one svjedoče svoje opredijeljenje za Krista Gospodina, rade zdušno i s ljubavlju i poput svog Uzora i Učitelja sa srcem služe svakom čovjeku kojemu je njihova pomoć potrebna. One tako tiho i nenametljivo, ali vrlo djelotvorno uprisutnjuju kraljevstvo Božje u ovaj svijet. A zar je koji posao značajniji i veći od toga?

Radost – gigantska tajna kršćanstva

Početkom Svetoga tjedna ove godine put me je nanio u Bavorsku. U jedanaest ustanova (to su uglavnom starački domovi!) Münchenske nadbiskupije radi 101 hrvatska redovnica iz različitih kongregacija. Imaju te sestre i svoga hrvatskog duhovnika – fra Vjenceslava Glibotića. Znak da njemačka Crkva misli na njih. Daleko od svijeta, ali blizu Bogu i ljudima, one su na oltar svoga života prinijele sve: ljubav, vjeru, djecu, muža, samostalnost, rodbinu i izgaraju... da bi drugi mogli radosnije živjeti i vedrije umirati.

U Glonn, mjestance udaljeno tridesetak kilometara jugoistočno od Münchena, došle su točno prije dvadeset godina 22 školske sestre franjevke iz Splita da bi u staračkom domu živjele svoj uzvišeni redovnički poziv Bogu na slavu, Kristu i braći ljudima za ljubav.

Danas ih je Marienaltersheimu samo deset (sve je, nažalost, manje duhovnih zvanja i u našoj Crkvi!), pa su dio svojih obaveza u domu morale prepustiti „civilikama“. Posla ipak imaju (tā, siromaha i staraca bit će uvijek!) i to, ljudski gledano, vrlo teškog i neugodnog posla. Svakoga dana moraju odnegovati, oprati i nahraniti oko 200 bakica i dje-dova od kojih su mnogi nepomični,

Služenjem Kristu u braći ljudima redovnice osmišljaju svoj život. One sretna, a oni kojima služe zahvalni. Ima li što ljepšega?

sklerotični, živčani, a svi gotovo senilni. Mnogi im na rukama umiru. Mrtva nje-mačka starica na rukama mlade hrvatske redovnice u Njemačkoj! Poručljive li slike!

Težak im je posao, ali se sestre na nj ne žale. Dapače, radosno ga obavljaju. Po hodnicima, staračkim sobama i klauzurama odjekuje njihova molitva i pjesma poput cvrkuta lastavica, a uvijek nasmi-jana lica govore o nepatvorenoj i nepo-mutljivoj radosti duboko ukorijenjenoj u srcima. Na pitanje kako u tom svom poslu mogu biti onako vesele, odgovaraju jednoglasno: „Krist nam daje sna-gu“. I tumače: Kristu smo se posvetile, njega ljubimo i nastojimo njegovim sr-cem ljubiti svakoga čovjeka, osobito stara i nemoćna. A i pripadaju Provinci-ji Presvetog Srca Isusova. Budući da je Krist motiv njihova djelovanja, to je sasvim dovoljan razlog da ni u najtežim trenucima ne znaju za rezignaciju ili potištenost, nego ostaju vedre i opušte-ne. Koje li snage u Kristu, a kojeg li ve-selja u onima koji su Krista egzistenci-jalno prihvatili!

Problema i tegoba imaju naše sestre – ta ljudska su stvorenja, ali radost ih, i to ona prava, Kristova, ne napušta. Gdje to još ima?

A što reći o nekim našim djevojkama u ovoj zemlji koje zbog glupih sitnica bje-že od kuće, odaju se drogi ili skončavaju život, jer je „neizdrživ“. Njima život neizdrživ, a tek zinule na svijet. Kad su se sučelile s pravim problemima, kad su se premorile u služenju čovjeku? Što bi tek rekle sestre?

Gledajući i slušajući sestre čovjek stvarno uvidi da je „prava radost gigantska tajna kršćanstva“ i da je vrhunac ljubavi u darivanju života „za prijatelje“, za ljude. Sestarsko izgaranje poput svi-jeće za Krista i ljude jest divno svjedo-čanstvo vjere i ljubavi, radosna stvar-nost i glasan poziv – svima.

Ignacije Vugdelija

FRANKFURT/M.

„Ljubav nikada ne prestaje“

Sve češće hrvatski katolički bračni parovi slave obljetnice svoga vječanja. Očit pokazatelj da se „privremeni boravak“ u inozemstvu odužio i odužuje u nedogled.

U impozantnoj krunidbenoj crkvi nje-mačkih careva i kraljeva – frankfurtskoj katedrali – pred veličanstvenom kulisom vjer-ničkog mnoštva, ponovili su **Petar i Slavka Odak, r. Papić** svoju ženidbenu privolu 26. siječnja 1986., u povodu 25. obljetnice sklapanja crkvenog braka. Petar je rođen u Donjim a Slavka u Gornjim Rujanima kraj Livna, u župi Lištani. U skladnom braku ro-

dili su i kršćanski odgojili troje djece: Miju, Dragicu i Ivanku. Njihovoj djeci bio je ovaj srebrni roditeljski pir posebno mio i drag.

Sveto misno slavlje predvodio je p. Ignacije Vugdelija koji je u propovijedi razrađivao hi-man ljubavi sv. Pavla iz poslanice Korinćani-ma, napominjući više puta da prava ljubav nikada ne prestaje. Doslovce je rekao: „Lju-bav i sebeljublje nemaju ništa zajedničkoga. Samo po spremnosti žrtvovanja za voljenu osobu mjeri se veličina ljubavi koja uvijek ide za tim da usreći i usrećuje drugoga. Bog je ljubav i svaka druga ljubav iz njega proiz-lazi i dolazi. Oni bračni parovi koji to vide i koji to prihvaćaju ostaju u ljubavi cijeloga ži-vota. Njima rastava ni ne pada na pamet. Ljubav koja svoje korijene prepoznaje u Bo-gu ostaje zauvijek.“ Na kraju je zamolio ju-bilarce da, kao i dosada, žive u ljubavi i čvr-stoj vjeri u Boga.

„Mladenci“ su poslije Mise, u užem krugu rodbine, prijatelja i znanaca, nastavili slaviti ovaj značajni nadnevak bračnog zajedništva i ljubavi. Petru je samo žao što mu stari otac nije mogao zbog bolesti doći na ovu proslavu.

Dobro je i potrebno slaviti ovakve i slične ju-bileje, makar svi ne dijelili ovo mišljenje. Slavljenci na ovako lijep način potvrđuju svoj brak, daju dobar i u naše vrijeme toliko značajan primjer mladima te nehotice navo-de sve oženjene da se ozbiljno upitaju što je s njihovim brakovima. Bračni partneri, uči Crkva, moraju k Bogu – zajedno.

Iv.

Petar Odak i Slavka r. Papić, njegova supruga, proslavili su vrlo dopadljivo 25. obljetnicu svoga kršćanskog braka

STUTTGART

„Voljeti i biti voljen“

Što god čovjek radi, želi da na neki način postigne svoje zadovoljstvo, svoju sreću. I čini se to na razne načine. Neki stječu i uvećavaju svoju imovinu, da bi što više imali. Drugi uče razna zanimanja i škole, da bi više mogli i više vrijedili. Žene se udaju, da nađu ljubav i prijatelja s kojim će dijeliti i dobro i zlo u životu. Ako se dobro s nekim dijeli, ono je slađe; kad se bol s nekim podijeli, on se lakše podnosi.

Brak je nešto uzvišeno i veliko. Zapravo, to je najdublja težnja i potreba ljudskog bića. On je jednako potreba i duše i tijela. Po Božjem planu i u najsavršenijem ostavarenju muškarac je sav predviđen i upućen na ženu i obrnuto. No, mnogima nedostaje zrelost, duhovna ljudeka zrelost, pa im u odlučnim trenucima zakaže opreznost. Ako je barem jedno sposobno uočavati prazninu s kojom su se našli u braku te se boriti za pravo i cijelovito jedinstvo u svojim odnosima, postoji mogućnost i nada da se propusti nadoknade. Ali VOLJETI I BITI VOLJEN, postižu samo supružnici, koji su od početka zapravo postali – kako kaže Biblija – JEDNO. Jer pravo bračno jedinstvo ostvaruje se u jedinstvu i sraslosti duša, tj. treba dovesti duh, dušu i tijelo u harmoniju, sklad. Ako se to ostvari, onda i u sebi i oko sebe stvaramo „raj“.

Na ovakav vrlo zanimljiv način održao je gosp. dr. Bartol Tunjić poučan i koristan seminar s tematikom „Voljeti i biti voljen“ od 28. veljače do 2. ožujka 1986. godine u malom naselju Lauterdörflle, u Hayingen-

Sudionici na obiteljskim seminarima vraćaju se svojim kućama obogaćeni i duhovno osvježeni

Schwäbisch Albu. Organizirala ga je Socijalna služba pri Hrvatskoj katoličkoj misiji u Stuttgartu, a glavni organizator bio je Marko Bilić, socijalni radnik. Drugog radnog dana seminarce (sudjelovalo je 13 obitelji) posjetio je fra Ante Bilić, misionar u Stuttgartu i predvodio euharistijsko slavlje. Nakon svete Mise misionar se zadržao u ugodnom razgovoru sa seminarcima te posjetio kućice u kojima su bili smješteni. Svi su se sudionici os-

jećali kao jedna velika obitelj. U nedjelju, posljednji dan seminara, nakon kraćeg izlaganja dr. Tunjića razvila se živa i zanimljiva diskusija. Svi su prisutni izrazili zadovoljstvo i želju da se uskoro opet svi sastanu i prodiskutiraju o ovoj temi. I organizator želi da se što više obitelji uključi u ovakav seminarski rad koji je za bračne drugove veliko obogaćenje i duhovno osvježanje.

Marija Melč-Sidić

NEUSS

Mladi su svijet

U novim prostorijama Hrvatske katoličke misije Neuss održali su svećenici i pastoralni suradnici Sjeverne Rajne Vestfalije svoj sastanak koji je čitav bio posvećen mladima. Bilo je to 12. 3. 1986. Prisutna 34 sudionika.

Predavanje je održao o. Mato Kljajić. Način na koji je započeo bio je vrlo neobičan. Svi smo navikli da predavač najprije održa predavanje, pa onda slijede pitanja. On je zauzeo drugi stav. Na početku je postavio pitanje:

– Što je smisao pastoralnog djelovanja?

Kratka šutnja, pomalo i negodovanje, a onda par kratkih odgovora nekolicine prisutnih:

- upoznati one s kojima radimo i upoznati ih s Evanđeljem;
- biti čovjek s ljudima i za ljude;
- upoznati ljude s Bogom.

Tada je o. Mato Kljajić upozorio prisutne na tekst iz Sv. pisma: „Došao sam da imaju život i da ga imaju u izobilju“ (Iv 10,10) i upitao: „Da li je naše djelovanje usmjereno u tom da ljudi imaju život i da ga imaju u izobilju?“ Punina života je u Bogu. Uzeo je tada u ruke cvijet. Rascvjetanu ružu. Kao što je njoj, toj ruži potrebno samo malo svjetla, topline i vlage da se rascvjeta, tako je i našim mladima potrebno samo malo ljubavi da mogu živjeti novim životom.

Ako smo na početku govorili da ljude želimo upoznati s Bogom, onda treba znati, naglasio je predavač, da „vjeru treba iskusiti i živjeti. Za to iskustvo potrebno je susresti prave vjernike.“ Kako u misijama svećenici i pastoralni suradnici djeluju na razne načine s mladima, a i odraslima (folkloristi, športaši, pjevači, hodočasnici...), dobro bi se bilo upitati: „Da li je tu moguće iskusiti vjeru?“

Makar je predavač izabrao psihološki pristup u izlaganju, bilo je pozitivnih reagi-

ranja prisutnih. Dobro je neka i zapamtiti:

- susreti su važni;
- kakvi su naši mladi?
- gdje su uzroci da mi ne možemo dobiti mlade?
- osim kruha i igara ponuditi i drugu hranu;
- moramo najprije formirati zajednicu i uputiti je u drugu zajednicu.

Zaključeno je da bude što više susreta mladih i to svaki put u drugoj misiji.

Podržan je apel misionara iz Düsseldorfa da po mogućnosti što više mladih dođe na susret koji će se održati u Düsseldorfu 12. 4. 86. u 19 sati, u dvorani St. Apollinaris.

Inače, za sve mlade ove regije susret će se održati u Essenu 17. 6. 86., a predvodit će ga mons. V. Stanković.

Predstavnik svećenika vlč. Stjepan Penić zahvalio je predavaču o. Kljajiću, domaćinu o. Stjepanu Malešu i njegovoj suradnici s. Nevenki Babić koji su se pobrinuli i za tjelesnu okrep svih prisutnih te čestitajući imendan svim Josipima, zaželio svima „sretan put i doviđenja“ do idućeg susreta u Bonnu.

Jozo Župić

DÜSSELDORF

Prvo slavlje srebrenog pira

Subota je uvečer, 22. 2. 1986. Vrijeme je suho i prohladno. Slavljenici Marija i Marijan Brnas iz Ričica dolaze sa svojom djecom, rodbinom, znancima i prijateljima u crkvu St. Apollinaris da proslave svoju 25-tu obljetnicu braka.

Sv. Misa je započela u 18,45, a predvodio ju je župnik fra Nikola Čurčija. U konceleciji je bio fra Stipe Maleš, župnik iz Neussa, a kasnijem slavlju se pridružio fra Jozo Župić, soc. radnik Mile Begonja i još neki koji nisu mogli sudjelovati na Misi.

Sestre iz misije – s. Gertruda i s. Zdenka i iz Neussa s. Nevenka predvodile su pjevanje.

U govoru župnik je istakao: vjera, istinska ljubav i žrtva su doveli naše slavljenike Mariju i Marijana do ovoga slavlja koje treba i dolikuje slaviti. U obitelji u kojoj se drži do vjere, koja se zna žrtvovati, koja se zna međusobno poštivati i ljubiti, uspjeh je neizostavan. Upravo to svjedoče slavljenici svojoj djeci Nevenki, Anđelki, Tonki, Mariji i svima nama. Obitelj u kojoj ima mjesta za Isusa i Mariju znat će prebroditi poteškoće.

Bračni par Marija i Marijan Brnas sa svojim misionarom, redovnicama, djecom i prijateljima u povodu 25. obljetnice vjenčanja

I na kraju župnik je zaželio slavljenicima da i dalje ustraju u međusobnoj ljubavi svjedočeći svoju vjeru, pa da jednoga dana u ovom krugu prijatelja proslave i zlatni pir, ali ne ovdje, nego u Domovini.

Iza Mise djeca su slavljenika pripremila bogati stol u prostorijama misije. Gostilo se, veselilo i pjevalo. Osjećalo se kao da smo kod kuće, kao da smo jedna obitelj.

Neka je sretno Mariji i Marijanu! Nikola Č.

VILLINGEN/SCHWENNINGEN

Sv. tjedan – lijep i pripremljen

Sveti tjedan u misiji Villigen-Schwenningen započeo je obredima Cvjetnice već u subotu predvečer u St. Georgenu i Furtwangen, a na samu Cvjetnicu u Donaueschingenu, Villigen i Schwenningen. U misiju je za Sveti tjedan došao na ispomoć iz Splita glazbenik vlč. dr. Petar Zdravko Blajić. On se već prvog dana u rad misije uključio uvježbavanjem pjevanja djece i mladih u Villigen, ispovijedanjem i sudjelovanjem u

obredima. Nakon svakog obreda vlč. Blajić je organizirao vježbanje pjevanja čitave okupljene vjerske zajednice. To je bilo osvježenje u liturgijsko-glazbenoj pripremi za blagdane i u proživljavanje velikih događaja kojih se sjećamo i koje proživljavamo u Svetom tjednu. Don Zdravko je, a sve po želji voditelja misije, svoga školskog kolege vlč. Stipe Dukića Čipe, svaki dan imao probe s djecom u Villigen, a više puta i u drugim mjestima sakupljanja na teritoriju te prostrane misije. Učio ih je popijevke za liturgiju Svetoga tjedna, za liturgiju nedjelja kroz godinu i posebno za proslavu „Majčina

dana”. Naša misija ove godine slavi i svoj mali jubilej, petnaestu obljetnicu osnutka.

Vjernici u toj misiji bili su vrlo zadovoljni videći da njihov misionar vlč. Čipa ima živu želju i sve poduzima da se liturgija odvija točno, dostojanstveno i lijepo uz živo sudjelovanje kroz pjevanje i druge prikladne načine.

Dr. Blajiću ovo je drugi boravak u našoj misiji – prvi put je bio za Božić 1984. S vlč. Čipom don Zdravko je na Sveti petak bio u Radphzelli i Konstanzu na ispomoć u ispovijedanju i usput napravio izlet kroz Schwarzwald.

„Vjera mi pomaže da ostanem čovjek”

Vratar proslavljenoga nogometnog kluba Bayern iz Münchena i belgijske državne nogometne reprezentacije Jean Marie Pfaff osvjedočeni je i praktični katolik. Nedavno je za vrijeme jedne Mise mladih u Münchenu „pripovijedao”, zapravo odgovarao na pitanja E. Häuslera, voditelja euharistijskog slavlja. Evo kako je takao taj razgovor.

● Što za Te znači Crkva, euharistija, nedjelja? Je li to za Te nešto po sebi razumljivo?

– Ja idem svake nedjelje na Misu, i to svjesno. Ako ponekada ne mogu subotom i nedjeljom poći u crkvu, čitav se tjedan ne osjećam dobro.

● Što za Te znači Bog, Krist?

– U Krista jednostavno treba vjerovati, iako ih je u sportu malo koji to čine. Boga se ne smije zaboraviti. Što drugi o meni misle, uopće me ne zanima.

● Često se kaže: „Što očekuješ od drugih, učini i ti njima”. Što o tome misliš?

– Ja sam uvijek sretan kad mogu druge usrećivati. Ako nekomu pomognem, ne tražim ništa za to. Ako ostanemo ljudi, stižemo najdalje.

● Iako si Ti ležeran i opušten tip čovjeka, rado govoriš o samodisciplini. Reci nešto o tome.

– Treba uvijek dati sve najbolje od sebe. To imponira. Ja sam sebi u tom uvijek uzimao uzore... Uvijek sam slušao starije ljude i pitao ih što mogu učiniti, što mogu raditi. Nisam se bojao pitati. Ako se disciplina napusti, ne stiče se daleko. Ja se nadam da svojoj djeci mogu biti uzor.

● Imaš li na svršetku reći što osobnoga?

– Imam. Moja mi vjera pomaže da ostanem čovjek.

Priredio: Iv.

Pišu nam čitatelji

Dragi fra Ignacije,

Sretan Uskrs uz obilje Božjeg blagoslova, radosti i zadovoljstva u radu i životu a posebno u onako uspješnom uređivanju dragog lista „Žive zajednice“ na kojem Ti se nikada ne mogu dovoljno zahvaliti.

Mirko Grgat, misionar, Rwanda, Afrika

Poštovani gospodine uredniče,

Redovito čitam Vaš list. Smatram da bi bilo jako dobro kad biste dali informacije gdje se u nas u Domovini nalaze škole za spremanje svećenika, koliko košta hranarina, školarina. Neki se mladići srame o tom pitati svoga misionara, pa tako sve padne u vodu. I naši bi vjeroučitelji u Njemačkoj trebali više govoriti o duhovnim zvanjima, ukazivati im na svijetle primjere iz svećeničkih i redovničkih krugova i tako stimulirati mlade za duhovni poziv. Trebalo bi donijeti točan put kojim se ide do svećeničkog ređenja. Pa nekaj napravite. Kaj ne bi bilo lepo kad bi u svakom broju „Ž. z.“ naša hrvatska mladež našla nekaj interesantno u pravcu duhovnog zvanja.

Slavko Doželenčić, Bietigheim-Bissingen

Cijenjeni gospodine Doželenčiću,

Točne informacije o školama za spremanje svećenika stvarno Vam može dati svaki naš misionar. Mi ćemo u jednom od narednih brojeva „Ž. z.“ objaviti listu svih naših vjerskih škola. Slažem se s Vama da naši vjeroučitelji trebaju više govoriti o duhovnim zvanjima, ali ne zaboravimo da je obitelj (i župna zajednica!) prva odgojiteljica svećenika, redovnika i redovnica. Koliko naših obitelji u Njemačkoj želi da im sin ili kći stupe u duhovni poziv? Za duhovna zvanja treba moliti i raditi. Ovo se posljednje najbolje ostvaruje korijenitim življenjem po Isusovu Evanđelju.

Drago uredništvo,

Danas sam primio Vašu novinu i na dušak je pročitao. Odgovor Uredništva na str. 20, br. 3/1986., mi se ne sviđa. Ovdje ne stoji pismo anonimnog pisca, a na koje Vi ne dajete odgovor, iako navodite da ne želite odgovarati na anonimna pisma. Tako ne vidimo o čemu se radi. Mene kao Hrvata i kršćanina-katolika Vaša izjava u Odgovoru uredništva vrijeđa. Mi smo Hrvati bili Hrvati i onda kada smo bili pogani, zar ne? Da je svakom Hrvatu zadaća najprije, i na svakom koraku, i rijeđu čuvati svoj narod i narodnost kao zjenicu oka, a tako i svoj jezik, tradiciju i običaje, jer bez toga ne bismo znali tko smo i što smo, to je jasno. Vaša izjava bi prije mogla koristiti onoj internacionalnoj socijalističko-komunističkoj čeljadi u čijoj se sredini gubi narodnost, vjera i sve ostalo... Sretan i veseo Vam Uskrs i uskrсни blagdani! Želim da ih dočekate i sprovedete živi i zdravi sa svojim najmilijima i cijelim hrvatskim narodom, barem u duši... Hvaljen Isus i Marija!

Mijo Barišić, Werbach

Cijenjeni gospodine Barišiću,

Srdačna hvala za opširno pismo koje ste nam uputili 20. ožujka ove godine.

Bojimo se da niste odveć pomnjivo i mirno pročitali odgovor Uredništva anonimnom pismopiscu u ovogodišnjem trećem broju našega lista. Jer, kako biste inače mogli ustvrditi: „Ovdje ne stoji pismo anonimnog pisca“.

Jest, pismo koje nam je poslano anonimno je, tj. mi ne znamo tko ga je napisao, a upućeno je nama. To pismo smo objavili i uzeli kao povod da se osvrnemo na neke stvari, stajališta i mišljenja mnogih ljudi s obzirom na poslanje katoličke Crkve u hrvatskom narodu. Mi stojimo uz tvrdnje koje smo u našem odgovoru iznijeli.

Nije prva zadaća Crkve da čuva narodnost jednoga naroda (koju narodnost čuvaju, na primjer, naši misionari u Africi?). Crkvi je prva za-

daća da naviješta Isusovo Evanđelje i da spašava ljude po Kristovu uzoru. Nije pripadnost narodu najveća vrednota na svijetu! Ali, kako Crkva ima posla s konkretnim ljudima, ona nastoji njegovati i čuvati sve vrednote dotičnog naroda, među kojima je i ljubav prema vlastitom narodu. To smo u svom odgovoru i napisali.

Katolička Crkva u hrvatskom narodu služila je, i služiti će i ubuduće, interesima svoga naroda; ona će i dalje širiti njegovu kulturu, raditi za njegovu dobrobit. Ali s pojmovima treba biti na čistu! I kad već o ljudskim vrednotama pišete, dobro bi bilo znati koja je vrednota u čovječanstvu i kršćanstvu najveća. Crkva katolička misli da je to ljubav. I to ona i onakva kakvu je Krist propovijedao i radi koje je umro za ljude, iza kako je cijelim svojim životom dokazivao i dokazao da ljubi svakoga čovjeka – bez obzira na njegovu narodnu pripadnost. A volio je svoj židovski narod vrlo.

Dragi uredniče,

Redovito čitam Vaš list. Uvijek me on obraduje. Kad ga prelistajem kao da su mi u rukama foto-albumi naših marljivih misija čije slike tako majstorski tumačite. Baš Vam fala kad tako mislite na nas u tuđem svitu... Moj njemački župnik koji zna da sam za Međugorje dao mi je ovaj članak o Međugorju, pa Vas molim da ga prevedete, jer ne znam dobro njemački, i da ga objavite u „Živoj zajednici“. Unaprid Vam se zahvaljujem i pozdravljam.

Vaš Mate Poklepović, Stuttgart

Poštovani gospodine Poklepoviću. Naši su biskupi zatražili da se u katoličkim listovima na hrvatskom ne piše ništa o Međugorju dok Komisija za ispitivanja pojava u Međugorju ne završi svoj posao. Onaj zanimljivi članak o Međugorju na njemačkom smo sačuvali i uzet ćemo ga u obzir kad spomenuta Komisija završi rad.

Župa Otok ima zvanja

Župa Otok kraj Sinja u splitsko-makarskoj nadbiskupiji ne može se požaliti da nema zvanja. Neki je čak zovu „rudnikom“. Župa ima: 27 živućih svećenika (osam ih radi u Njemačkoj), oko 170 redovnica i više od 20 bogoslova i sjemeništara. Svi su otočki svećenici, osim jednoga, franjevci, dok sestre svoj redovnički poziv žive u različitim kongregacijama. Kako protumačiti ovu pojavu? Bez milosti, bez kršćanskog života zajednice i majčinskih molitava i žrtava te brojne djece u obiteljima ova pojava ostaje neprotumačiva.

Odnedavna, zahvaljujući Provinciji Presvetog Otkupitelja, povezala je vrlo lijepa nova župna kuća staru crkvu sv. Luke (lijevo) i novu Gospe Lurdske u Otoku kraj Sinja, svojevrsnom „rudniku“ duhovnih zvanja

Pišu nam čitatelji

Cijenjeno Uredništvo,

Listajući „Živu zajednicu“ (siječanj/veljača 1986.), po svom dobrom običaju od prve do posljednje stranice, moju pažnju zaokupilo je nekoliko članaka. Neke od njih želio bih komentirati u smislu Uredništva koje svoje čitatelje moli za revniju suradnju.

Nisam intelektualac, bliže sam onima manje školovanim. Ali, možda bi baš zbog toga moje mišljenje moglo biti interesantno.

„Uvijek poneka zanimljiva ideja i konkretan prijedlog“ – naslov je članka na II. stranici „Žive zajednice“, br. 1-2 (68), u kojem se govori o regionalnom sastanku hrvatskih pastoralnih djelatnika u Hanau. Osim nekih strukturalnih i „kadrovskih“ pitanja te kreativnih prijedloga u vezi „anketnog listića“, smatram da središnju temu napisa predstavljaju radikalna pitanja koja je postavio fra Ignacije Vugdelija. Kako se ta pitanja podjednako tiču i nas vjernika, slobodan sam iz svog ugla ta pitanja i prokomentirati.

U središnjoj temi spomenutog napisa fra Ignacije Vugdelija je postavio niz pitanja koja bismo mogli sročiti u jedno: „Velika okupljanja vjernika – da li ne?“ No, red je sva ta pitanja citirati. Fra Ignacije piše: „Da li je našoj Crkvi uopće, a nama pastoralcima u inozemstvu posebno, zapravo jasno što se s velikim okupljanjima naših ljudi želi postići? Da li nam poslije velikih slavlja ljudi postaju kršćanskiji? Koliko ih se zapravo 'primi' evanđeoska poruka? Koliko na tim masovnim skupovima ima 'duhovnog folklor', a koliko stvarno duhovnog ugođaja i doživljaja? Moramo li mi još uvijek nekome dokazivati da nas ima i da nas je mnogo? Koje mjesto u pastoralnoj perspektivi pripada velikim vjerničkim saboravanjima, a koje intenzivnom radu u manjim, malim skupinama? Mišljenja o velikim skupovima razilaze se i u domovinskoj Crkvi.“

Na dio citiranih pitanja fra Ignacija V. ja sam dao konkretan odgovor već samom njihovom formulacijom. No, još bolji se odgovor nalazi na drugoj stranici „Ž.z.“, pod naslovom „Urednikova riječ“. Fra Ignacije pita: „Što je mladima donijela njihova Međunarodna godina?“ i odgovara: „Malo, odveć malo“. Zatim spominje nekoliko „velikih skupova, nekoliko manjih i puno, puno govorancija“. Potom slijedi konstatacija o „škrтости“ plodova kojima je godina mladih urodila. Zaključak je vrlo dobar: „Potrebno je više kontaktirati s mladima – to je imperativ našega vremena“.

Teško je govoriti o „škrтости“ plodova i nezahvalno je mjeriti što je sve veliko okupljanje vjernika dalo tim vjernicima na duhovnom planu, jer su te vrijednosti statistički neizmjerljive. Isto tako, nije za usporedbu što je bolje: veliki skupovi ili rad u manjim grupama. Moje je mišljenje da su oba načina vrijedna i od velikog značenja. Premda se u postavi razlikuju, nedvosmisleno vode k istom cilju, k vjeri u Svevišnjega.

Na sva pitanja u spomenutom napisu Evanđelje daje pravi odgovor. Kod Mateja na-

lazimo da će se dobri pastir više radovati zbog jedne izgubljene ovce koju je našao, nego zbog devedest i devet onih koje nije trebao tražiti. Da li nam to ne kaže sve? Da li mi možemo znati koliko je „izgubljenih ovaca“ konačno našlo svog pastira u Ninu, Zagrebu, Rimu? Vjera se ne može naučiti iz knjiga niti nam može biti ulivena s teološke katedre, jer je ona duboki unutrašnji doživljaj pojedinca u zajednici. Iz osobnog iskustva znam koliko se vjera može doživjeti baš na velikim skupovima. Tko od nas nije osjetio kako mu se nadimlju grudi i oči rose suzama kad zaori „Aleluja“, „Djetešce nam se rodilo“ ili „Lijepa naša“. Treba se malo okrenuti oko sebe. U takvim prilikama pjesma je na usnama onih koji nikada nisu pjevali. Može li u središtu takvog događanja „izgubljena ovca“ ostati ravnodušna?

Nije to jedini razlog zbog kojega smatram da veliki vjernički skupovi imaju silno značenje. Svatko od nas neminovno živi sa svojom vjerom i sa svojim sumnjama. Isto tako nevjernik živi sa sumnjama u vlastitu vjeru. Petru koji je zatajio Gospodina ipak je oprošteno. Ako smo svjesni svoje nesavršenosti, moramo na pitanje o „dokazivanju da nas ima i da nas je mnogo“ odgovoriti: „Moramo dokazivati“. I to u prvom redu nama samima, radi jačanja osobne vjere, a onda i drugima.

Jedan čovjek ili manja skupina ljudi vjernika mogu u svojoj sredini izgledati „glupo“ ili „praznovjerno“, ali 20.000 ili 500.000 ljudi okupljenih na jednom mjestu radi istog vjerničkog doživljaja divan je dokaz Božjeg djelovanja u zajednici. Tu nitko ne može biti ravnodušan. Ne zaboravimo da je i Isus rado „govorio mnoštvu“. Kazimir Mikašek, Frankfurt/M.

Napomena

Pisma naših čitatelja koja objavimo na stranicama „Žive zajednice“ iznose i izražavaju mišljenje svojih autora i ne moraju se slagati s mišljenjem Uredništva našega lista. Iz prostorno-tehničkih razloga Uredništvo sebi pridržava pravo skraćivanja pisama, tj. pravo na objavljivanje manjih ili većih izvadaka dotičnih pisama. Pri tom skraćivanju ono nastoji voditi računa da glavna misao pismopisaca ne bude u svojim bitnim elementima oklaštrena. Ovim se pravom, uostalom, služe uredništva svih listova, kako crkvenih tako i profanih. Svima koji nam se jave bit ćemo vrlo zahvalni, makar se njihov stav i razmišljanje ne slagalo s našim. Zato, prijatelji, pišite nam, šalžite svoje sugestije, iznosite svoju kritiku, dostavljajte nam informacije. Napisano ostaje, a samo rečeno brzo se zaboravi.

Uredništvo „Žive zajednice“

† Dragutin Kavjak

S raseljenim Hrvatima 33 godine

Čitamo riječ Božju u bibliji: „Moje misli nisu vaše misli i moji puti nisu vaši puti“. Čudan je Božji put i s pok. vlč. D. Kavjakom! Rođen je u D. Miholjcu 1913. g. Poslije završene trgovačke škole čini životni zaokret. 1941. g. dolazi na vrata salezijanskog samostana i želi postati svećenik. Šest godina kasnije zaređen je za svećenika i ostaje u Italiji do 1953. godine. Te godine dolazi u SR Njemačku i ostaje pune 33 godine s raseljenim Hrvatima. Najprije je došao u Zindorf gdje je mnogim ljudima i izbjeglicama bio „jedina daska spasenja“. U 1968. godini biskupija ga Bamberg imenuje hrvatskim misionarom u Nürnbergu. Tu postavlja temelje Hrvatskoj župnoj zajednici u kojoj i danas njegova subrača salezijanci primjerno rade. Kad se pastoralno rad tako proširio da nije mogao sam u Nürnbergu, preselio se u Erlangen, manju misiju, a njegova braća ostaju u Nürnbergu. U Erlangenu ostaje od 1973. pa do svoje smrti.

Uz više njegovih dobrih odlika želio bih istaći dvije! Rado je odlazio k ljudima koji su bili u najtežim životnim situacijama, tj. u Zindorf. Ti ljudi u logorima, u izbjeglištvu, nikoga nisu pozvali u ono vrijeme nego svoga svećenika p. Dragutina Kavjaka. On je mnogima bio jedina nada kroz više godina.

Kad sam ga jednom posjetio u njegovu stan, pokazao mi je desetine poštanskih novčanih potvrda novca koji redovito, mjesečno, šalje siromašnim obiteljima u domovinu. To je činio kroz cijeli svećenički život u inozemstvu. Kao svećenik u inozemstvu razumio je i puno osjećao za izbjeglice i baštjelce!

AB

Program XV. susreta hrvatske kat. mladeži

Uskoro, od 2. do 4. svibnja 1986. godine, imat će hrvatska katolička mladež koja živi u SR Njemačkoj svoj jubilarni 15. susret i vjeronaučnu olimpijadu u Frankfurtu i Offenbachu. Susret se održaje pod motom „Mladi – vjesnici Evanđelja i nosioci mira”. Domovinsku Crkvu predstavljat će kroz sva tri dana kardinal Franjo Kuharić osobno. Donosimo kratki program ovoga značajnog Susreta.

A) ŠPORTSKO NATJECANJE (2. 5. 1986.)

U 14.00 sati mladi se športaši sastaju u BIKUZ-u, a zatim polaze na športska borilišta da bi se ogledali u športskim disciplinama:

a) Nogomet

- mladi (10–13 g.) igraju u Niedu;
- srednji (14–17 g.) u Zeilsheimu;
- stariji (18–21 g.) i finalisti u BIKUZ-u.

b) Rukomet

Ova će se športska disciplina igrati u BIKUZ-u.

c) Stolni tenis

I mladi (10–14 g.) i stariji (15–21 g.) igraju u BIKUZ-u.

d) Kuglanje

Ova će se disciplina igrati u Schwanheimu.

Suci: Mirko Vidačković, Mate Čota, Ivan Grbavac, Ante Kutleša, Luka Lu-

čić, Ivica Školnik, Ilija Drežnjak i Mirko Anđelić.

B) KVIZ ZNANJA (3. 5. 1986.)

U 14.00 sati svi se vjeroučenici sastaju u Haus-Niedu. Kviz se otvara pjevanjem olimpijske i hrvatske nacionalne himne. Poslije kratkih pozdrava o. Naddušobrižnika, gosp. kardinala Kuharića i nekih uglednih gostiju počinje ispitivanje vjeroučenika koje se sastoji od dva kruga. U prvom, pismenom krugu ispunja 5 vjeroučenika iz svake ekipe pet različitih vjeronaučnih testova. U drugom, usmenom krugu predstavnik vjeronaučne ekipe izvlači kovertu s pitanjem na pozornici i odgovara. Ukoliko se dogodi da više najbolje plasiranih ekipa ima jednak broj bodova, tada će se ždrijebom (kockom) pronaći tri prva mjesta. Ako na drugom i trećem mjestu budu samo po dvije ekipe, tada one dijele nagradu međusobno. Prvo mjesto bit će nagrađeno izletom u inozemstvo, a drugo i treće izletom u Njemačkoj.

U pauzama su predviđeni glazbeni komadi, a poslije kviza za ples i zabavu svira VIS „Kapi” iz Nürnberga.

Voditelj kviza znanja: p. Ignacije Vugdelija.

Članovi žirija: dr. Ivo Stipičić (predsjednik), p. Smiljan Mlikota, s. Gracijela

Šimić, s. Karla Mlakić i g. Miljenko Babajić.

C) MISA I AKADEMIJA (4. 5. 86.)

a) Svečana sv. Misa koju predvodi kardinal Kuharić zajedno sa svim nazočnim svećenicima počinje u 10.30 sati u Stadthalle u Offenbachu.

b) U 14.00 sati počinje u istoj Stadthalle kulturno-umjetnički program u kojem će sudjelovati više misija zbornim pjevanjem i folklorom.

Voditelji akademije: Nadica Markovica i Denis Peranić.

Vom 2. bis zum 4. Mai dieses Jahres findet in Frankfurt am Main und Offenbach das 15. Treffen und die Bibelolympiade der kroatischen katholischen Jugendlichen in der BR Deutschland statt. Der Kardinal Kuharić nimmt an diesem Treffen teil.

**ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

6000 Frankfurt a. M. 50

An den Drei Steinen 42, Tel. (069) 54 10 46

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija

Redaktionsrat: Ivo Hladek, p. Mato Kljajić,
Stanka Vidačković,
p. Jozo Župić

Jahresbezugspreis: DM 10,- + poštarina

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2

Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Ovom snimku je već nekoliko godina. Na slici: mlade Hrvatice iz berlinske misije na Susretu mladih u Mainzu 1980. godine. Svaki njihov nastup oduševljava publiku. Bit će sigurno tako i ovoga puta u Offenbachu.

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf 1

Postvertreibsstück D 2384 E Gebühr bezahlt: